



**ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА**

A Member of NBG Group

Обединена Българска Банка
ул. "Света София" № 7
София 1040
БЪЛГАРИЯ
www.UBB.BG

**БЪЛГАРИЯ:
ТЕКУЩА СИТУАЦИЯ, ТЕНДЕНЦИИ И
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ**

Ноември, 2002

Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за периода януари-септември е USD131.1 млн. или 0.8% от БВП

Брутният външен дълг в края на октомври възлиза на USD 10 526 млн. или 69.7% от БВП

По данни на Националния статистически институт (НСИ) месечната инфлация за ноември е 1%

През октомври 2002г. промишленото производство отчита ръст от 3.2% на годишна база за периода от началото на годината

През ноември равнището на безработицата е 16.8%

През октомври нетният финансов резултат на банковата система е нараснал с 19% и достига BGN240.1 млн. лв.

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

1. Текуща сметка

Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за периода януари-септември е USD131.1 млн. или 0.8% от БВП

По предварителни данни на Централната банка текущата сметка през септември отчита дефицит - USD 28.6 млн. Главната причина е влошаването на търговския баланс. През септември износът, измерен по цени FOB (USD 415.7 млн.), е с 5.2% по-нисък в сравнение със същия месец на 2001 г. В същото време вносът по цени FOB (USD 575.2 млн.) се е повишил с 13.4% спрямо септември 2001 г. Вследствие търговията е на червено със USD 159.5 млн., или дефицитът е със USD 77.0 млн. по-висок, спрямо същия период на предходната година.

За януари - септември текущата сметка е с USD 131.1 млн. дефицит, което е 0.8% от БВП. В края на септември 2001 г. недостигът е 427.0 млн. USD, или 3.1% от БВП. В основната си част това се дължи на подобряването на търговския баланс и понижаването на лихвите на международните пазари. Платеният дължим доход (USD 447.5 млн.) за 9-те месеца на 2002 г. е със USD 117.2 млн. по-нисък спрямо деветмесечието на 2001 г., както поради намаляването на лихвите, така и в резултат на дълговата сделка от март т. г. Въпреки влошаването през септември търговският дефицит за 9-месечието е със USD 104.5 млн. по-нисък в сравнение със същия период на 2001 г. 3

За януари - септември тази година вносът превишава износа с USD 960.9 млн. (6.2% от БВП), докато година по-рано негативното салдо е USD 1.065 млрд. (7.9% от БВП). Ръстът на износа изпреварва този на вноса. За януари - септември експортът (USD 4.043 млрд. по цени FOB) е по-висок с 5.2% спрямо същия период на 2001 г. За същото време

внесените отвън стоки (USD 5.004 млрд. по цени FOB) са се увеличили с 2.0%. Основните търговски партньори на България в рамките на ЕС са Германия, Италия и Гърция.

USD 313.7 млн. са преките чуждестранни инвестиции за 9-месечието. За същия период на 2001 г. те са USD 493.9 млн. Намалението се дължи основно на отрицателния нетен размер на вътрешнофирмените кредити, резултат и на инвестиционните решения на чуждестранните компании в условията на ниски темпове на растеж за световната икономика.

USD млн, Предварителни данни	Авг.	Авг. Пред.	Сеп. Ревиз.	Ян.- Сеп.	Ян. Авг., у/у,%
А. Салдо по текуща сметка	97.8	153.8	-28.6	-131.1	-69.3
Търговско салдо	-118.5	-62.9	-159.5	960.9	-9.6
Салдо стоки	128.2	128.2	-61.0	-319.0	37.2
Салдо Услуги -Приходи от туризъм	190.1	191.1	98.5	641.9	11.9
Салдо Доходи	249.8	249.8	166.5	1.150,6	9.6
Текущи трансфери	-1.8	-2.8	-8.4	-193.0	-33.5
В. Капиталова и финансова сметка	28.0	28.4	40.9	380.9	8.4
ЧПИ, нето	-71.8	-	150.6	983.5	208.7
	115.9				
ЧПИ, нето	26.4	25.2	37.4	309.3	-36.2
Нетни пропуски и грешки	71.0	59.1	21.8	-431.7	339.6
Общо салдо(A+B+C)	97.0	97.0	143.8	420.6	-

По данни на Централната банка в края на септември 2002г. търговските банки отчитат намаление с USD 237.7 млн. на валутните си депозити в чужбина. Като цяло през третото тримесечие банковите депозити в чужбина са нараснали със USD 114.5 млн. За първите девет месеца на 2001 г. те са се увеличили със USD 149.9 млн. Сред причините за спада е и инвестирането от банките в български ценни книжа, емитирани на международните пазари и в страната, както и увеличеното кредитиране на местни фирми.

2. Външен дълг

Брутният външен дълг в края на октомври възлиза на USD 10 526 млн. или 69.7% от БВП

По данни на Централната банка брутният външен дълг в края на октомври 2002 г. е USD10.526 млн. или 67.9% от брутния вътрешен продукт (БВП). Спрямо края на 2001 г. брутният външен дълг намалява с USD92.1 млн. Тогава дългът възлиза на USD10.618 млн. или 78.3% от БВП. Дългосрочните задължения на страната са над USD9.109 млн., което е 86.5% от дълга, а краткосрочните - над USD1.416 млн. Публичният дълг в края октомври е USD8,190 млн. или 52.8% от БВП и намалява с USD438.9 млн. спрямо края на 2001 г., когато е бил USD8.629 млн. или 63.7 % от БВП. В края на октомври правителственият дълг възлиза на USD7.848 млн. и намалява със USD163.6 млн. спрямо края на декември 2001 г. Тогава той е дългът е над USD8.011 млн. За същия период външните задължения на частния сектор са USD2.336 млн. и се увеличават с USD346.8 млн. спрямо края на 2001 г., когато са били над USD1.989 млн. Дългът на частните търговски банки е USD344.9 млн., а на частните нефинансови предприятия - USD1.991 млн.

Дълговите инструменти са със следната структура: 43.1% или USD4.537 млн. от брутния външен дълг е под формата на ценни книжа, 46.7% или USD4.916 млн. е под формата на финансови заеми, 7.8% или USD821.9 млн. - под формата на търговски кредити и 2.4% или USD250.6 млн. са депозити на нерезиденти. За периода януари - октомври 2002 г. са извършени плащания по обслужването на брутния външен дълг за над USD1.638 млн., което е 10.6% БВП. От тях над USD1.330 млн. главници и USD308.6 млн. - лихви.

По обслужването на дълга на публичния сектор са извършени плащания за над USD1.334 млн., от които USD1.055 млн. за главници и USD279 млн. лихви. За

същия период на миналата година са платени общо USD1.080 млн. По обслужването на дълга на частния сектор са извършени плащания за USD304.3 млн. По дълга на частните търговски банки са платени USD116.4 млн., при USD151 млн. за същия период на 2001 г. Частните предприятия от нефинансовия сектор през периода януари - октомври 2002 г. са изплатили USD187.9 млн. През периода са получени нови кредити и депозити за над USD1.028 млн. или 6.6% от БВП, при USD796.5 млн. за същия период на 2001 г. От тях публичният сектор е получил USD495.5 млн. или 48.2% от общия размер на получените кредити, а частният сектор USD533 млн. или 51.8%. Частните търговски банки са получили кредити и депозити за USD142.3 млн. Частните предприятия от нефинансовия сектор са получили кредити в размер на USD390.7 млн.

II. РЕАЛЕН СЕКТОР

1. Инфлация

По данни на Националния статистически институт (НСИ) месечната инфлация за ноември е 1%

По данни на Националния статистически институт (НСИ) инфлацията през ноември е 0.2 %, а от началото на годината – 2.5 %. През ноември цените на нехранителните стоки са се повишили с 0.1%, в общественото хранене - с 0.4 %, а услугите са поскъпнали с 0.8 %. Хранителните стоки са поевтинели с 0.2 %. Ниската инфлация от началото на годината се дължи главно на поевтиняването на храните. От януари до ноември включително цените на хранителните стоки са намалели с 6.8%. Нехранителните стоки са поскъпнали с 9.6 %, услугите - с 11.9 %, общественото хранене - с 3.5 %. През миналия месец цените на железопътния транспорт са се увеличили с 3.8%, водоснабдяването - с 2.8 %, пощенските услуги - с 6.5%, на

газообразните горива за битови нужди - с 2.7%. Поскъпването на пропан-бутана за автомобили е с 1.9%, на електроенергията - с 1.1%. Автомобилният бензин е поевтинял с 0.2 %, дизеловото гориво - с 0.6%. Цените на стоте жизненоважни стоки и услуги от малката потребителска кошница са поевтинели през ноември с 0.1%, а от началото на годината са поскъпнали с 0.2%.

% на промяна	Ноем., m/m	Ноем., у/у	Ноем., ytd	Тегло
ИПЦ	0.2	3.2	2.5	100.0
Хранителни	-0.2	4.4	-6.7	44.6
Нехранителни	0.1	9.5	9..8	26.3
Услуги	0.8	9.6	12.0	25.4
Общ. хранене	0.4	3.7	3.6	3.7

2. Промислено производство и продажби

През октомври 2002г. промишленото производство отчита ръст от 3.2% на годишна база за периода от началото на годината

Промисленото производство през октомври се увеличава с 1.6% спрямо септември, а от началото на годината - с 3.2%. В добивната промишленост увеличението на производството за месеца е с 5.1%, а за десетмесечието има намаление от 3.4%. В преработващата промишленост има увеличение с 0.9% за месеца и от 4.2% за периода, а в снабдяването с електро- и топлоенергия, газ и вода ръстът е съответно с 3% и 1.8%.

Продажбите на промишлените предприятия са намалели през октомври с 0.7%, а за десетте месеца на годината - с 1.5%. В преработващата промишленост спадът на продажбите е съответно с 1.8% и 1.9%. Добивната промишленост регистрира през октомври увеличение на продажбите с 9.5%, но за десетмесечието има намаление от 0.3%. В електро- и топлоснабдяването и доставките на горива и вода НСИ отчита ръст на продажбите през октомври с 3.7%, а от началото на годината - с 0.9%. От януари до октомври

с 54.3% са нараснали продажбите на радио-, телевизионна и съобщителна техника, с 35.4% - на канцеларска и електронноизчислителна техника. С 19.8% е спадът в продажбите на автомобили, ремаркета и полуремаркета, с 15.1% - в издателската, полиграфската и звукозаписната дейност.

Реални изменения, %	Октомври у/у	Януари- Октомври у/у
Промислени продажби	-2.9	-1.5
Добивна индустрия	-9.6	-0.3
Преработвателна	-3.3	-1.9
Услуги	3.4	0.9
Промислено производство	0.6	3.2
Продажби на дребно	3.7	2.9
Продажби на едро	11.6	3.2

Приходите от продажби във вътрешната търговия и услугите по ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството от януари до октомври са се увеличили с 2.9% спрямо същия период на миналата година. Ръстът на приходите в търговията на едро е с 3,2 на сто, а в търговията на дребно - с 2.9%. През октомври спрямо същия месец на 2001 г. приходите в сектора се увеличават с 9.5%, като за търговците на едро той е с 11.6 %, а на дребно - с 3.7%. От търговията на дребно по-значително нарастват продажбите на текстил, облекло и обувки - със 7.7%, на стоки за домакинството и битовата техника - със 7.2%, на храни, напитки и цигари - с 5.7%. Спад от 5.4% има в търговията с фармацевтични и медицински стоки.

3. Безработица

През ноември равнището на безработицата е 16.8%

С 10% е намаляла безработицата от началото на годината. За ноември равнището на безработицата е 16.8%. Безработните през ноември са били 625 000 души. Това е намаление с 19 000 души спрямо октомври 2002 г. и с 32 000 души спрямо ноември предходната година.

Безработицата през ноември е достигнала най-ниското си равнище от три години насам. През септември т.г. увеличението на заетите е с близо 30 000 души повече спрямо миналата година. Заявените работни места от началото на годината са за 223 000 души или с 4.5% повече от предходната. Средно за годината с над 25% по-малко са регистрираните безработни с право на обезщетение. През ноември 2002 спрямо ноември 2001 г. те са намалели с почти 38 000 души. Причина за намалението са затихващите процеси на реструктуриране в икономиката и ликвидация на губещи предприятия.

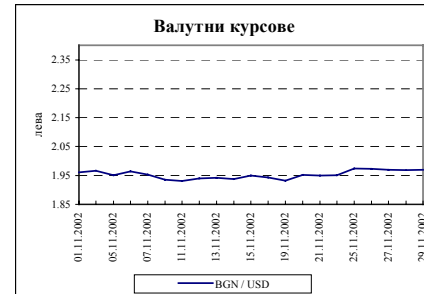
През ноември т.г. броят на регистрираните лица с право на обезщетение е 112 000 души, а без право на обезщетение - 513 000 души. От тях около 320 000 души са без работа над една година. През следващата година по националната програма "От социални помощи към осигуряване на заетост" ще бъде осигурена работа за над 120 000 души от дългосрочно безработните лица. За програмата вече са постъпили и проекти от 263 общини в страната.

Общините са предложили проекти за създаване на близо 90 000 работни места. Останалите 30 000 работни места са по проекти на Министерството на земеделието и горите, Министерството на околната среда и водите, Министерството на културата, Националната служба за социално подпомагане. Близо BGN61 млн. е предложеното ко-финансиране за материални и капиталови разходи по програмата от страна на общини, дружества за заетост, министерства, неправителствени организации и частни фирми.

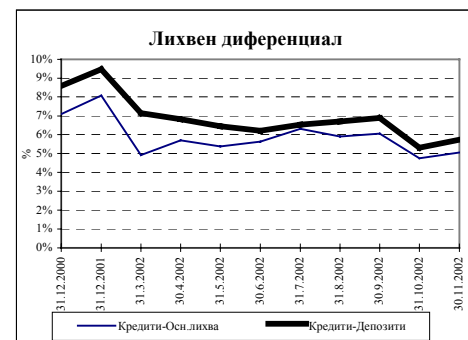
III. ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на ноември валутният курс EUR/USD бе 0.99270 или USD/BGN 1.97021. Очакванията са в края на

декември валутното съотношение между BGN и USD да варира в диапазона 1.91/1.92 като следствие от курса EUR/USD на международните валутни пазари и обвързката на BGN спрямо EUR.



В края на ноември среднопотегленият ефективен ОЛП бе 3.76%. Реалният лихвен процент, изчислен на база на месечната инфлация бе 0.56% при краткосрочните левови кредити и 0.07% при едномесечните левови депозити. По данни на Централната банка средната надбавка по краткосрочните кредити на годишна ефективна база е 5.24%. Среднопотегленият ефективен лихвен процент по краткосрочните кредити в лева е 9.0%, в EUR – 9.44%, в USD – 5.26%. Среднопотегленият ефективен лихвен процент при дългосрочните заеми в лева е 14.19%, в EUR – 10.16%, в USD – 10.46%. Среднопотегленият ефективен лихвен процент по едномесечните депозити в лева е 3.09%, 2.21% в EUR и 1.51% в USD. Средногодишният ефективен лихвен процент на депозитите на виждане за системата е 0.35% в лева, 0.53% в EUR и 0.58% в USD.

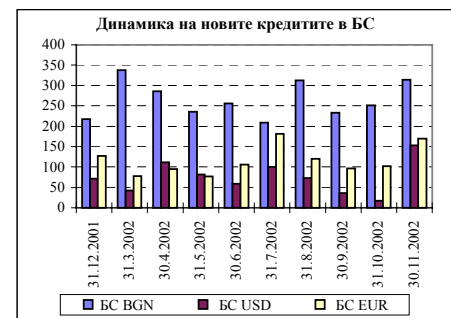


По данни на Централната банка за ноември мечечните обеми на търгуваните свободни парични ресурси за банковата система възлиза на BGN1264.1 млн. Пласираните ресурси в EUR и USD респективно са 1285.6 млн. и 445.9 млн. Средномесечната цена на предоставените ресурси в лева намалява рязко за период от един месец от 3.15% на 1.0% и е повлияна главно от поевтиняването на овърнайт депозитите до 0.73% и депозитите със срок до 3 дни – до 1.08%. За същия период цената на пласментите в EUR се запазва на ниво 3.33%, а в USD намалява от 1.74% на 1.35%.

През месец ноември средногодишната доходност по краткосрочните държавни ценни книжа се запазва на 3.76%. Средногодишната доходност по дългосрочните облигации за цялата банкова система спада от 6.83% на 6.39%. В началото на декември Централната банка замени известна част ЗУНК-облигации, деноминирани в USD за облигации от същия вид, деноминирани в EUR. Остатъкът по сметката по ЗУНК-облигациите е около USD 300 млн.

Вътрешният кредит отчита двуцифрен годишен растеж в резултат на развиващата се кредитна експанзия за частните предприятия и домакинствата. В края на ноември брутното салдо по кредитите за предприятия нараства с 18.7% на годишна база отчитайки свиването от 53.0% при вземанията на правителството и нарастването от 42.5% на годишна база на кредитите за реалния сектор и публиката (вкл. кредитите за държавни предприятия, които представляват около 6% от всички кредити за предприятия). Банковата експанзия в ритейл сектора също е значима и отчета нарастване от 42.4% на годишна база при потребителските и ипотечните кредити взети заедно. Общият кредитен дълг нараства до 22.4% от

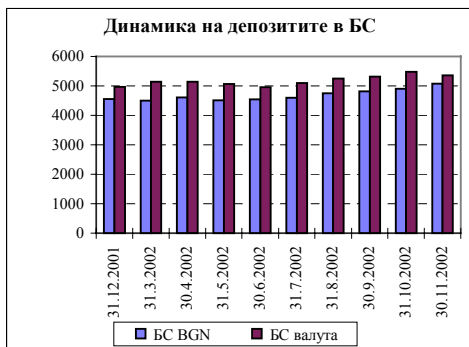
прогнозния БВП спрямо 19.7% за същия период на предходната година.



По статистически данни на Централната банка в края на ноември, предоставените нови кредити в BGN за цялата банкова система възлизат на BGN 314.16 млн. За същия период новите кредити в EUR и в USD са съответно 86.78 млн. и 77.88 млн.

През ноември паричното предлагане (M3) нараства с 15.1% на годишна база и с 0.2% на месечна база в условията на очакване на добър икономически растеж. Относителният дял на валутната съставка в M3 намалява от 40.8% в края на октомври на 39.9% като по-голямата част от това намаление се дължи на спадането на курса на щатския долар, който все още е най-популярната валута в страната. Монетраизацията на икономиката определяна посредством съотношението M3/БВП нараства номинално на 44% спрямо 39.9% за същия период на предходната година.

По данни на Централната банка в края на ноември привлечените средства в BGN на цялата банкова система достигат BGN 5071.9 млн. По този начин левовите депозити на банковия сектор отчитат месечен ръст от 3.48% и от 11.49% на годишна база.



Левовият еквивалент на валутните привлечени средства на банковата система достига BGN 5356.3 млн. Месечното намаление от 2.13% за системата е в резултат главно на спадането на валутния курс на щатския долар. На годишна база банковата система постига значителен номинален ръст на привлечените средства във валута от 14.85%.

IV. БАНКОВ СЕКТОР

През октомври нетният финансов резултат на банковата система е нараснал с 19% и достига BGN240.1 млн. лв.

По данни на Централната банка в края на октомври 2002г. вземанията от банки и други финансови институции са спаднали с 5.89% спрямо септември. За същия период кредитният портфейл на системата е нараснал с 2.56%. Системата отчита по-висок на инвестициите в ценни книжа,

като банките проявяват по-силен интерес към дългосрочните. През октомври нетният финансов резултат на банковата система е нараснал с 19% и достига BGN240.1 млн. лв. Трите най-големи институции и клоновете на чуждестранните банки, опериращи у нас, са инкорпорирани в печалбата си общо над BGN16 млн. провизии за загуби от кредити. Активите на банковия сектор леко са нараснали. В края на октомври те са BGN13.503 млн., което е с 0.2% повече в сравнение с месец по-рано. Слаб ръст бележи и депозитната маса. Влоговете са се увеличили с 0.78% до BGN10.610 млн в края на октомври. Кредитите са 40.2% от активите на банковия сектор. Финансирането за частния сектор обаче изостава от общия ръст на кредитния портфейл. Задълженията на държавните и частните фирми, населението и бюджета към банките са за BGN5.415 млн. в края на октомври. Заемите за частните фирми са нараснали с 2.06%, а за държавните - с 5.16%. Кредитите за граждани и домакинства са с 4.05% повече. Относителният дял на трите най-големи банки Банка ДСК, ОББ, Булбанк в печалбата на сектора представлява 59.95% от нетната печалба на сектора. Те запазват позициите си по отношение на кредитирането, депозитите и балансовото число на системата като държат 43.85% от активите, 45.51% от привлечените депозити и 35.64% от кредитите на системата.

Интерпретираната в бюлетина цифрова информация е осигурена от надеждни институционални източници и Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти: Гл. Икономист Петя Цекова тел. (359 2) 811 2288 e-mail cekova_p@sof.ubb.bg, анализатор Надежда Рачева тел. (359 2) 811 2289 e-mail racheva_n@sof.ubb.bg